

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Nobiliffimo Excellentiffimoqve Viro, Dn. Hermanno Conringio Joachimus
Johan. Maderus S. P. D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

NOBILISSIMO EXCELLENTISSIMOQUE

V I R O,

DN. HERMANNO CONRINGIO

JOACHIMUS JOHAN. MADERUS

S. P. D.

Dispicienti mihi, Vir magne, quomodo reperire possim, queis tuæ in me voluntati quodamtenus satisfaciam: quod eorum nonnulla, quæ de *Veterum Scholis* annotavi, partim jam antehac *Prefationi in Montis-Sereni Chronicon*, partim aliis opusculis meis pro re nata inseruerim; actam uberem istorum messem in elucubratissimis Dissertationibus tuis inveniam, ut vix spicilegium aliquod mihi relinquatur: de Scholis antediluvianis se primum offert insignis locus, ab Athanasio Kirchero ex quodam Commentario MSto, cui nomen *Domus Melchisedech*, exscriptus, atque in *Obelisco Pamphilio*, lib. 1 cap. 3 sic Latine representatus: *Fuit autem Henoch nomen Adris; & post eum alius Adris, cui nomen in lingua barbara Hermes: quoniam is primum constituit scholas, in quibus scientias à protoplasto Seth sibi traditas docuit. Ipse inventor literarum & Mathematicarum artium: is tradidit leges & bene vivendi disciplinam: ideo abstulit eum Dominus, & ambulavit cum Deo in horto Eden. Hinc factum est, ut omnes qui scientiis & secretiorum artium notitia, ex posterioribus in mundo clarent, Adris, hoc est, rerum occultarum inventores dicerentur. Et quem ille eodem capite ex Achmed Ben Joseph Altiphast, apud Gelaldinum, in Historia rerum Ægyptiacarum MSto adducit: Successit Mehaliel filius ejus Irad, & dedit ei præcepta bona, & docuit eum omnes scientias, & celebravit ipsum, famosissimumque*

D d d

fimumque

sumumque reddidit in peritia scientia inspectionis astrorum, & in
 libris quos deduxit super eum Adam. Et genuit Irad Hanuch. Ipse
 est Hermes: ipse Idris Propheta; super eum pax. Et fuit rex in die-
 bus illis Mohbuel, filius Hanuch, cui pater bonam instructionem de-
 dit: & scientias, quas apud se habebat, ipsi tradidit: & genuit
 eum in Egypto, (ante diluuium) & egressus est inde, & peragravit
 totam terram. Fuit autem ei Sabæorum regio. Ipse adhesit Deo,
 docuitque eum purificationes, orationes, & alia huiusmodi cultus di-
 vini signa. Et fuit peritus in inspectione astrorum, & in Geometria,
 & divinis scientiis: fuitque primus qui de hisce disseruit, easque de
 potentia in actum deduxit scripsitque de iis librum, in quo signavit
 doctrinam eorum. Deinde profectus est in Æthiopiam & Nubiam,
 &c. Quod si enim temporibus illis fuerent literæ, ac discipli-
 næ non unius generis, sive in plumbo, sive in lapidibus, vel
 alia scriptionis capaci materia, literis consignatæ, ut probare
 conatus sum *Dissertatione de Bibliothecis antediluvianis*: (nam
 lapidibus insculpi moris fuisse antiquissimis temporibus, quæ
 monumentis mandata cuperent, etiam testes citare possumus
 incisas digito Dei literas, rupices paginas, saxæum volumen, discen-
 tem populum ac docentem Deum, ac mixtis pene hominibus atque an-
 gelis unam cæli ac terræ scholam, ut elegantissime Salvianus lo-
 quitur lib. i. de gubern. Dei.) dubitari haud posse reor, quin
 & tum fuerint Scholæ, in quibus ista omnia docerentur, & vi-
 væ simul vocis commercio ad posteros propagarentur. In
 Asiaticis porro non prætereunda videtur Smyrnæorum
 Schola, quam patrum suorum memoria *Medicinæ Erasistrateam*
 ibidem fuisse præside *Hicesio* (Erasistrato dubio procul auctore,
 qui Suida teste *ιατρικὰ βιβλία* & scripsit sub Antiocho, quem
 ob novercæ Stratonices amorem sanarat) refert Strabo lib.
 XII. *Rhetoricam* vero in eadem laudat Polemonis vitam de-
 scribens Philostratus, dum illum quidem cum primis in admira-
 ratione

pag. 44.

pag. 390.
edit. Basil.

ratione fuisse, urbiq; valde profuisse, narrat, ut civitas longe populosior quam ante videretur: undique ex continente & insulis ad ipsum confluyente juventute ὅσα ἀκολάστῃ καὶ ζυγκλύδῳ, non incastigata & tralatitia, sed electa & pura: Adrianum vero, erga Ephesos alias propensum, ad Smyrnæorum favorem usque adeo pellexisse, ut uno die mille myriadas in illorum civitatem impenderit; ex quibus emporia, & gymnasium omnium quæ in Asia sunt præstantissimum, constructa sint. In qua ita Aristidem docuisse verisimile est, illum Σμύρνης, post eam terræ motibus & hiatibus deletam, οἰκιστὴν, qui ad Marcum Imp. se non de numero vomentium, sed exacte loquentium esse dixit: quod male Atheniensi Aristidi, illi In Apoph. Justo, Erasmus tribuit, & post eum Manutius: tum secundo IV Numidianum, Philosophi Maximi fratrem, τὸν ἐν Σμύρῃ In vita Ma. ut Eunapius habet, περὶ Φαιῶς σοφιστῶνται: & Corinthum illum περὶ ἀφελειπομύων, sive Derelictorum ab Homero, scripto ximi p. 67. rem, quem ad Leonis Zenonis & Anastasii tempora refert Cl. Vossius, cujus haud triviale magisterium fuisse (quæ etiam Vossii mens est) vel inde colligi posse existimavit doctissimus Rhodomannus, quod oves suas, hoc est discipulos, nobiles seu fama illustres (ἐπίκλυτα) epitheto satis emphatico appellavit, libro operis suis XIV. De Beryto, & Schola in eadem Jurisprudentiæ celeberrima, nescio num videris, Nobiliss. Dn. Strauchii dissertationem, Brunsvigæ ante annos duodecim excusam. In Alexandrinam Scholam dicitur undique confluisse à Gregorio Nysseno in vita Gregorii Thaumaturgi ἡ νεότης pag. mihi τῶν περὶ Φιλοσοφίας καὶ ἰατρικῶν ἐπισκευακῶτων. Et Christiano- 146. rum ibidem scholæ meminit cum primis Eusebius, quod lib. 5. Hist. ab antiquo sacrarum literarum doctrina & exercitium in eadem Eccles. c. 5. vigerit, eaque consuetudo à viris eloquentia divinorumque studio potentibus instituta, ad sua usque tempora perduraverit: com- lib. 6. capp. memorando una doctores, qui in ea clari extiterunt: Panta- 5. 6. 14. 19. num 29.

num videlicet, inter Stoicæ sectæ Philosophos educatum, Clementem Stromateon Scriptorem, & hujus discipulum Origenem, virum Dialecticæ, Geometricæ, Arithmeticæ, Musicæ, Grammaticæ, Rhetoricæ peritissimum, omnium Philosophorum sectas ita callentem, ut studiosos quoque secularium literarum sectatores haberet, eisque interpretaretur quotidie, magnique concursus ad eum fierent: ceu B. Hieronymus de eo scribit: Qui demum, quod alii post alios à mane usque ad vesperam ad scholam ipsius venirent, multitudine divisa, Heraclam, divinarum rerum studiosum, & alias disertissimum virum, & Philosophiæ non expertem, è reliquis familiaribus delectum in catechizando consortem constituit, illique primam eorum, qui recens imbui cœpissent, institutionem commisit, sibi perfectiorum auditorium reservans, ἀπὸ τῶν ἐν ἑξῆς Φυλάξας ἀγκύρασι, ut rursus habet Eusebius lib.

lib. de
Script. Ec.
cles.

Orat. Pa-
negyr. ad
Orig. pag.
168 & seqq.

pag. 422.
edit. Lugd
Bat. 1616.

6. cap. xiv. Nam quomodo idem ille Cæsarensis aliquando rexit scholam, plenius nos edocet Gregorius Thaumaturgus. Locum de Constantinopolitana Bibliotheca & Schola, Dissertat. 1 pag. 29 ex Johanne Zonara citatum, præter Glycam parte iv pag. 393 etiam Constantinus Manasses in Annalibus firmat, & luculentius exponens, inquit, Non procul à divinæ sapientiæ fano splendida domus à priscis Imperatoribus erat constructa, quam nuncupare licuisset amœnum hortum, arboribus libros ferentibus plenum, adeoque lucum pulcherrimis omnigenæ doctrinæ sapientiæque plantis constum. Nam erat congestus in ea librorum thesaurus, quorum numerus trice-na & tria millia complectebatur. Talis hortus, tantusque lucus, divini cujusdam hominis curæ fideique commendatus erat, qui doctrina præstabat, & supra cæteros omnes radiis scientiæ collucebat. — Vivebant cum hoc & alii, tanquam secundarum partium duces, ab illo imperatore primi: luculenta reapse sidera noctisque collustratores. Hi tot numero, quot circuli Zodiaci signa sunt, absque

absque mercede literarum & doctrinae cupidos instruebant, & caliginis velum, tam in putri praestigiisque referta Graecorum, quam religiosissima nostra disciplina, suis auditoribus adimebant: uno illo, de quo diximus, inter omnes solis instar lucente. Tanta vero in opinione virtutis erant, ut ne ipsi quidem Imperatores novi quiddam & inusitati vel agendum sibi putarent, illis in consiliis non adhibitis. Subjungit similiter, quomodo cum ipsis libris ab Imp. sint combusti, hac addita exclamazione: *Proh infestum virtuti animum! proh mentem belluinam!* Nimirum ex unguibus saevus ille Leo jam agnitus est. Sed cum ibidem per centum & ultra annos Philosophia neglecta jacuisset, ac prope omnino extincta esset, ut ne scintilla quidem ejus, quemadmodum Zonaras loquitur, superesset, propter Imperatorum, qui sequebantur, inscitiam, Bardas Caesar circiter annum Christi 850 sub Michaele tertio Imp. vecorde & ignavo, inter innumera mala hoc tandem boni fecit, quod eruditionis provehendae magnum studium habuit. Nam cuique disciplinae scholas constituit, & doctores designavit, & singulis publica stipendia decrevit, & omnibus magnum & communem doctorem praefecit Leonem Philosophum, postea Thessalonicae Episcopum, itaque effecit, ut literae reflorescerent, exiguoque tempore incrementa caperent, attestante eodem Zonara Annal. Tom. III. Apud quem etiam legere est, quomodo Constantinus Porphyrogenetus, Leonis Philosophi filius, is qui libro de Thematibus, & Excerptis Historicis inclaruit, seculo à nato Christo x tam Philosophiam, quae pene in oblivionem venerat, quam alias disciplinas, doctoribus ordinatis, jam deficientes refocillavit. Num vero & Monachi Graeci, cum primis, qui sub Nicephoro Phoca eodem illo seculo Athon montem incolere coeperunt, exinde ἀγιον ἔσθ appellatum, in eodem literarum studia excoluerint, haud equidem affirmarim: cum iis hodie

pag. 129. &
seq. edit.
Basil.

pag. 157.
Ibid.

pag. 171.
Ritual. Gr.
pag. 170.

Lib. devi-
ta Martini
cap. 7.

Ap. Vin-
cent. Bar-
ralē Tom.
2. p. 135.

Ibid. Tom.
1. p. 321.

plane se non dedant; quin plurimi inter illos sint, qui ne quidem literas vel legere vel pingere norint, ut ex libro Gallico, Les Estats & Empires principautes du monde, notat Georgius Phelavius ad Christoph. Angelum: licet, teste etiam Goaro, tantis monachorum gregibus & frequentia etiamnum colatur, ut ad sex millia vel cœnobiticam vel eremiticam ibi vitam agere noscantur. Sane in eam rem longa plura sunt testimonia de Occidentis Monasticis scholis; in quibus de antiquitate cum reliquis certare videtur D. Martini in Turonensi dicecesi. De eo namque refert Sulpitius Severus, quod cum prius fuisset Hilarii Pictaviensis discipulus, jam Turonensis Episcopus constitutus, ad evitandam frequentantium inquietudinem, duobus fere extra civitatem millibus, monasterium sibi statuerit, in quo octoginta discipuli ad exemplum B. magistri fuerint instituti: ex quibus postea plures Episcopos viderit. Quæ enim, inquit, esset civitas aut Ecclesia, quæ non se de Martini monasterio cuperet habere sacerdotes? Lerinensem vero scholam, præter Euchereum in II instructionum libro, laudant Autor Sermonis de B. Suffredo, Carpentoratense circa annum Domini 550 Episcopo: ubi inter alia ejus encomia, idem hic in juventute subditus ibidem pædagogo dicitur, ad plenum literas edocendus. In quo discendi studio parvi temporis spatio emenso, ita luculentissima vigerit in Grammaticæ artis disciplinis, rationabilibus, ac dialecticorum prædicamentorum argumentis exilibus, & Aristotelicis definitionibus, nec non Rhetoricorum facundis protelationibus, ut consiliorum polleret exemplis. Scrip-
tor item vitæ B. Agricolæ Avernenensis anno Christi 700. Episcopi: Florebat, inquit, ea tempestate celebre illud Lerinense cœnobium, S. Honorati nuncupatum, in insula maris Gallici prope Antipolim, in quod adolescentes nobiles, tanquam ad celeberrimum quoddam literarum & virtutis emporium confugiebant, ut
etas

etas puerilis ad virtutem honestatemque informata, brevi virtuti-
 bus digni essent adolescentes, qui honoris & dignitatis nomen possent
 sustinere. Ibi Deo militaverunt Honoratus & Casarius Arela-
 tenses, Germanus Parisiensis, Eucherius & Justus Lugdunenses,
 & Siffredus Carpentoraclensés Episcopi. Eo etiam se recepit B.
 adolescens, &c. Atque adhuc seculo post natum Christum
 XII is qui vitam Lamberti Venciensis Episcopi literis con-
 signavit: *Beatus Lambertus, ait, Deo dicatus, in Lerinensi mo-*
nasterio educandus, & tam literis quam monasticis institutis tra-
ditur imbuendus. Ut de B. Augustini circa eam rem lauda-
 bili instituto nunc nihil dicam: qui factus Presbyter, mona-
 sterium intra Ecclesiam mox instituit, — ex quo innotescente de
 die in diem Ecclesie Catholicae predicationis veritate, sanctorum
 que servorum Dei proposito continentia & paupertate profunda,
 magno desiderio poscere & accipere Episcopos & clericos cœpe-
 re, qui similiter Domini Ecclesie propagatis & monasteria insti-
 tuerant, & studio crescente adificationis verbi Dei, ceteris Ec-
 clesie promotos fratres ad suscipiendum sacerdotium præstite-
 runt. Britannicas etiam scholas silentio involvam; cujus-
 modi initio seculi VI S. Dubricum cognomento Grainium,
 ad Vagum fluvium aperuisse, Balæus aliique produnt; Con-
 gellum etiam in monasterio Banchor instituisse volunt, in quo,
 Beda teste, tantus fuisse fertur monachorum numerus, ut cum
 in septem portiones esset, cum præpositis sibi rectoribus, monaste-
 rium divisum, nulla harum portio minus quam trecentos homines
 haberet. Licet hæc quam maxime mereantur prædicari,
 quod ex ipsis prodire haud parvo numero, qui in Ger-
 mania hac nostra, Spiritus S. adjuvante gratia, majoribus
 nostris viam consequendæ immortalitatis ostendere, ad
 cultum veræ majestatis ipsorum mentes instituendo. Et
 quidem in monasticis ejusmodi scholis, saltem insigniori-
 bus

Ib. Tom. 2.
 p. 180.

Posidon. in
 vita Augu-
 stin. Tom.
 1. p. 862.

lib. 2. Hist.
 Angl. c. 2.

bus, observo, non inferiores tantum illas disciplinas, Grammaticam Logicam & Rhetoricam, quas *Trivii* nomine appellavere veteres, sed & reliquas quatuor *Quadrivii* nomine illustres, fuisse traditas: Atque aliter institutos, qui in *Exterioribus* sive *Canonicis*, aliter qui in *Claustralibus* erudirentur scholis. Hanc namque in istis scholis obtinuisse distinctionem, indicat liber Eckehardi Junioris de casibus S. Galli, cap. 2. & alius Eckehardus de vita Notkeri cap. 7. Imo in hoc ipso S. Galli monasterio sic *spiritualem effloruisse disciplinam*, scribit Conradus de Fabaria, ut non solum *Benedicti regulam*, verum etiam *Philosophiam totam ad unguem usque investigarint theoreticam*, Platonis, Socratis, Aristotelis, Hippocratis, Boethii, omnesque investigaverint rivulos, ut in suis metris non Philosophi solum sed etiam *Poetridæ fuerint*. Id quod & de *Fuldensi cœnobia*, Christophorus Browerus Antiqq. Fuldensium lib. 1 capp. 9 10 & 11 de *Anglicanis* vero, sub Venerabili Beda, Johannes Pitseus testatur non mirandum censens, quod ad tantam doctrinam in suo monasterio pervenerit; quandoquidem antiquitus in *Anglia* in insignioribus quibusque cœnobiis, ad instar *Academiarum*, docerentur & discerentur, non solum *humaniores literæ*, verum etiam omnes *liberales artes*, omnis *Philosophia*, atque etiam *Theologia*. Habuerat Beda in adolescentia præceptorem *Benedictum Biscopium*, monasteriorum *Giruicensis* & *Wirmontensis* fundatorem; splendidis natalibus ortum; virum *litteratum*, & *bonarum litterarum factorem maximum*; qui quinquies *Romam proficiscens*, & nunquam vacuus rediens ingentem optimorum librorum copiam in unam *bibliothecam ad communem Monachorum usum coacervarat*, nec sumptibus, nec labori, nec industriae parcens, ut partim ex *Gallia*, partim ex *Italia*, selectissimos quosque auctores, tum *Græcos tum Latinos*, coëmeret, atque in *Angliam asportatos sua bibliotheca*

lib. de cas.
S. Gall. c. 2.

pag. 129.

Pitseus de
illustr.
Angl. scri-
ptor. p. 114.

theca inferret. Erant insuper ista in regione ea tempora, lib. 4. Hist. Angl. cap. 1. & 2.
quæ nunquam profus, vel ipsius Bedæ confessione, ex quo Bri-
tanniam petierant, Angli, habuere feliciora: dum Theodorus
Cantuariensis Episcopus, ex Tharso Ciliciæ natus, vir & secu-
lari & divina literatura, & Græcæ instructus & Latine: &
Adrianus natione Afer, sacris diligenter imbutus monasterialibus,
simul & Ecclesiasticis disciplinis institutus, Græcæ pariter & La-
tinæ linguæ peritissimus, ambo à Vitaliano Papa, rogatu
Egbrechti regis, eò missi, congregata discipulorum caterva, sci-
entiæ salutaris quotidie flumina, irrigandis eorum cordibus ema-
nabant ita ut etiam metricæ artis, Arithmeticæ Ecclesiasticæ, &
Astronomiæ disciplinam, inter sacrorum apicum volumina suis au-
ditoribus traderent, & de eorum discipulis essent, qui Latinam
Græcamque linguam, æque ut propriam, in qua nati erant, nossent.
Quæ eum in finem affero, ut de illorum eruditione con-
stare tanto rectius possit: quibus Karolus deinceps, ille vere
Magnus, in religionis & literarum negotio promovendo
usus est. Siquidem is liberalia literarum studia, pene iam, ut
ipse ait, incuria majorum oblitterata, instaurare summopere nisus
lib. 4. An-
nal. Bojor.
p. 230.
(verba sunt ea de re Aventini) ut suo exemplo ad ea amplecten-
da alios invitaret, ex Hibernia duos Scotos Clementem & Al-
binum evocavit. Albinum Scotum Ticinum misit, ibique ludum
literarium aperire iussit. Commilito huius Clemens mandato
Karoli in Lutetiam Parisorum concessit: eique Magnus annonam
& stipendia è fisco tradidit: procerum pauperumque pueros, in-
genuos modo, commisit. Albinum Anglum secum detinuit: inde
D. Martini cœnobio in agro Turonum sito, ubi doceret cum in au-
la non esset, condonavit: Waldonemque Augiæ majoris magistrum,
ad D. Dionysii templum, ex Suevia docendi gratia eo transtulit.
Cumque videret tam feliciter cessisse, quicquid laboris ea-
in

Tom. III
R. Alem.
Goldasti.

pag. 205.
edit. Paris,
1655.

Tom. III
Conc. Sur.
p. 406.

Ibid. pag.
177.

in parte à monachis esset impensum, jam & Cathedralibus, quas fundabat, Ecclesiis, confimiles scholas voluit annexas, ut & illæ, ad exemplum scholarum DD. Martini vel Augustini subministrarent, qui Ecclesiæ & reipubl. prodesse possent. De quo præclare scripsisse video CLL. Viros *foachimum Vadianum* lib. I. de Collegiis monasteriisque Germanorum, & *Davidem Chytraum* Proæmio in Metropolis suæ librum trigesimum; extatque Tomo I Spicilegii *Dacheriani Crodogangi* Metensis Episcopi *Regula Canonorum*, temporibus Pipini, patris Caroli M. scripta, in qua cap. XLVIII. *de pueris & adolescentibus, qui in congregatione sibi commissa nutriuntur vel erudiuntur*, pluribus agit. Quamvis mox in ipsa, quod ajunt, herba extinctus videatur quampluribus locis ille erga scholas ardor; in Concilio Parisiensi sub Ludovico & Lothario, anno 829, propterea suppliciter & obnixè suggerentibus Episcopis, ut morem paternum sequentes, saltem in tribus congruentissimis Imperii sui locis, schola publica ex ipsorum autoritate fiant, ut labor patris (Karoli) & ipsorum, per injuriam non depereat: quod ex hoc facto & magna utilitas, & honor S. Dei Ecclesiæ, & ipsis magnum mercedis emolumentum, & memoria sempiterna possit accrescere. Et lib. II ejusdem Synodi, cap. 30 ipsis fatentibus Episcopis: *Super pii & Orthodoxi Principis Ludovici, Deo amabilis Imperatoris, ut rectores Ecclesiarum in Ecclesiis sibi commissis strenuos milites Christi, quibus Deus placari possit, præpararent & educarent, admonitione, imo iussione, à nonnullis rectoribus tepide ac desidiose adum esse: atque inde omnibus visum, ut dein postposita totius corporis negligentia, ab omnibus diligentior in educandis & erudiendis militibus Christi vigilantior adhibeatur diligentia: & quando ad provinciale Episcoporum concilium ventum fuerit, unusquisque*

quisque rectorum scholasticos suos adesse faciat, ut suum solers studium circa divinum cultum omnibus manifestum fiat. Licet ne sic quidem emendatum quidpiam sit deprehendere, ut Con-
 cilio Valentini, anno 855, tempore Lotharii Imp. habiti, cap. ^{Ibid. pag. 481.} XIX ostendunt verba: *Ut de scholis tam divinae quam humanae literatura juxta exemplum praedecessorum aliquid tractetur, & se potest fieri, statuatur atque ordinetur. Quia ex hujusmodi studi longae intermissione pleraque Ecclesiarum Dei loca, & ignorantia fidei, & totius scientiae inopia invasit. Sed tunc ita forte in Gallis se res habuit, occasione bellorum civilium, modo inter patrem & filios, modo inter ipsos fratres; nam Germaniae Episcopatum & monasteriorum longe alia tunc ratio fuit. De Fuldensi siquidem coenobio diserte Trithemius ad annum salutis 838. Viguit eo tempore in monasterio ^{Chron. Hig. saug.} Fuldensi maxima religio monachorum, sub regimine Rabani Mauri Abbatis, quae se per totam Europam fama praevolante diffuderat in ora omnium, eratque laus & memoria Fuldensium monachorum apud Imperatores Reges & Principes in magno pretio, non solum propter sanctitatem vitae, sed etiam propter incomparabilem scientiam Scripturarum, qua Fuldenses monachi eo tempore praeceteris multis dicebantur eruditi. Unde multi ex eis in diversis Ecclesiis ad apicem Pontificatus fuerunt assumti. Quo & pertinet dona-
 tionis Charta, qua Ludovicus Pii F. Germaniae & orientalium ^{Ap. Bro- ver. p. 221.} Francorum Rex, Rudolpho Monacho & Confessori, suo, moderatori Fuldensis scholae (quem ut totius pene Germaniae doctorem egregium, & insignem Historiographum & Poëtam, atque omnium artium nobilissimum auctorem, celebrant Annales Francorum Pithoei) concessit censum & regios colonos, & eorum ^{Ad annum 861.} omnium utilitatem: cupitque fructum ad caeteros item transire scholasticos. Quodque D. Ansharius, primus Hambur-
 Eee 2 gensis*

Waldo in
vita An-
schar. c. 34.
genſis Episcopus, in eo loco scholam instituit, quibus ali-
quot veteris Corbejæ monachos, ex Gallia eo fine in Ger-
maniam accitos, præfecit;

Hamburgensis schola queis edocta magistris

Crevit, & ad florem perducta refudit odorem:

Rembert.
inejusd. vi-
ta cap. 14.
ex gente Danorum & Slavorum, ne discipuli deessent, coëmen-
do pueros, aliquos etiam ex captivitate redimendo, quos ad servi-
tium Dei educaret. Quod nec in aliis intermissum, tam à

pag. 72. c.
dit. Helmst.

Carolo M. & Ludovico, quam deinceps fundatis Ecclesiis
& Monasteriis, ceu de *Hildesheimensi Schola* testantur Chro-
nica MStâ: de *Magdeburgensi* sub Ottone Magno, Ditmarus
lib. III: de *Bremensi* eodem illo tempore, Adamus lib. 2 cap. 5:
de *Hamelensi* & *Paderbonensi* circa annum Christi 1100 Hel-
moldus Chron. Slavorum lib. 1. cap. 62. & Cranzius lib. 7.
Saxonix suæ cap. 18: de *Brunsvicensi* in Monasterio S. Ægi-
dii, sub Henrico Leone, Continuatio Chron. Slavorum ap.
Lindenbrogium (quo fere tempore vel paulo ante etiam
Johannis Comneni uxor *Irene*, castissima; si quæ alia, & virtutis

Cinnamus
lib. I. de ge-
stis Com-
neni p. 8.

studioſissima mulier, Φεγγισήριον ἐπ' ὀνόματι τῆ παντοκράτορος & ἐν
Βολωνίῳ σωσθήσεται, ἐς καὶ δὲ καὶ καὶ μέγας & ἐν τοῖς μάλιστα τῶν
Ἰησοῦσάτων ὄν, in nomine omnipotentis Byzantii scholam erexit,
elegantia & mole nulli vel celeberrimarum secundam) de *Benedicti-
norum* scholis in universon Paulus Langius Chronici Citi-
censis pag. 760 & seqq. atque Henricus Petrejus Tractatu
de monasteriis. *Bononiense* studium, (uti tum vocabant) quo
tempore cœperit, haud equidem invenio. Friderici vero
Barbarossæ ævo viguisse Juris studium, vel inde colligere
datur, quod ille Imp. ad campeſtria Roncaliæ placitum habens, &
plena ac solemniter, iudicio ac justitiæ à mane usque ad vesperam
intentus, querimonias & proclamationes tam divitum quam pauper-

Radevicus
de gest. Fri-
derici. lib.
2. c. 5.

rum diligenter audiens, habebat quatuor Judices, Bulgarum, Martinum, Jacobum, Hugonem, viros disertos, religiosos, & in lege doctissimos, legumque in civitate Bononiensi Doctores, & multorum auditorum praeceptores, cum quibus, aliisque Juris peritis, qui diversi è diversis civitatibus aderant, discutebat & terminabat negotia. Etiam ex ipsis monasteriis eo profectos, qui Juris utriusque cognitione imbui desiderarent, indicant, quæ de Udalrico Abbate monasterii S. Galli, sub Philippo Friderici hujus filio, scribit jam ante laudatus Conradus de Fabaria, quod dulciloquis Grammaticæ & Dialecticæ floribus informatus Parisios & Bononiam sit transmissus, unde repatrians, atque ad summa evectus in jure forensi & Ecclesiastico, quicquid excogitari poterat, faceto Minervæ poculo cunctis audientibus propinaverit. De Parisiensis Academiæ florentissimo statu circa Philippi regis tempora atque annum 1210, insignis apud Rigordum locus est in ipsius regis gestis; quando sic in diebus illis studium literarum ibidem floruisse tradit, ut nec tanta aliquando fuerit scholarium frequentia Athenis vel Ægypti, vel in qualibet parte mundi, quanta locum istum studendi gratia incolebat. Quod non solum, inquit, fiebat, propter loci illius admirabilem amœnitatem, & bonorum omnium superabundantem affluentiam; sed etiam propter libertatem & specialem prærogativam defensionis, quam Philippus rex, & pater ejus (Ludovicus) ante ipsum, ipsis scholaribus impendebat. Ac de studiis tandem addit: Cum itaque in eadem nobilissima civitate non modo de trivio & quadrivio, verum & de questionibus juris Canonici & civilis, & de facultate, quæ de sanandis corporibus, & sanitatibus conservandis scripta est, plena & perfecta inveniretur doctrina; ferventiori tamen desiderio sacram paginam & questiones Philosophicas docebantur. Et de Varia quidem Aristotelis fortuna in Academia

Lib. de cas.
S. Galli c. 71

pag. 207.
edit. Pithoci.

*Parifensi extat doctiffimi Launoy fingularis liber, Oxoniensifs
vero Academiae antiquitatem, dignitatem, privilegia, magnifi-
centiam collegiorum, difciplinam, & ftudiorum rationem, tum ma-
giltratum & curias Academicas, aliquot capitibus ob oculos
ponit Tomo I. Relationum de rebus Anglicis, is quem ante
citavimus Johannes Pitfeus quibus & de Cantabrigiensis Aca-
demiae collegiis & fcholis quaedam fubnectit. In quibus
nunc finio, poftquam fic fatis γλαυκίης Ἀθηνᾶς: potius
quemadmodum, initio dixi, ut voluntati tuae morem geram,
quam quod accuratiffimam in omni antiquitate notitiam
tuam quidquam horum fugere poffe putem. Deum vero pre-
cor, ut te Vir Magnifice, bono publico quam diutiffime
falvum atque incolumen praeflet. Dabam Scheningae xlv
Februarii, cio iō c lxxiii.*

P. S.

**Diffuli hae ad te mittere, Vir nobiliffime,
quod eorum plurima deinceps, jam in Differta-
tionibus tuis ac Supplemento notata effe, de-
prehendi. Spero tamen te pro tua in me bene-
volentia benigne omnia interpretaturum. Et-
iam atque etiam vale. Deus te longam ferve!**

INDEX